

Konferencja

Polskiego Stowarzyszenia Producentów Oleju i Izby Zbożowo-Paszowej

Warszawa, 22 maja 2014 r

Rynek pasz w Polsce, jego zaplecze surowcowe i kwestie bezpieczeństwa.

„Stan obecny i perspektywy rozwoju produkcji pasz rzepakowych”

dr inż. Lech Kempczyński
Polskie Stowarzyszenie Producentów Oleju

Wstęp

Wobec wzrastającej chłonności rynku chińskiego i innych rynków dalekowschodnich, rynek polski może okazać się w pewnym momencie mało interesujący dla największych na świecie producentów soi nawet jeśli rozpatrywać go jako część unijnego jej rynku

dlatego

uzasadniona jest wielopłaszczyznowa koncentracja działań wokół zagadnień związanych z produkowanymi w kraju paszami rzepakowymi tym bardziej, że nasza produkcja zwierzęca jest już w wysokim stopniu zakładnikiem światowych wytwórców soi.

Krajowy przemysł olejarski

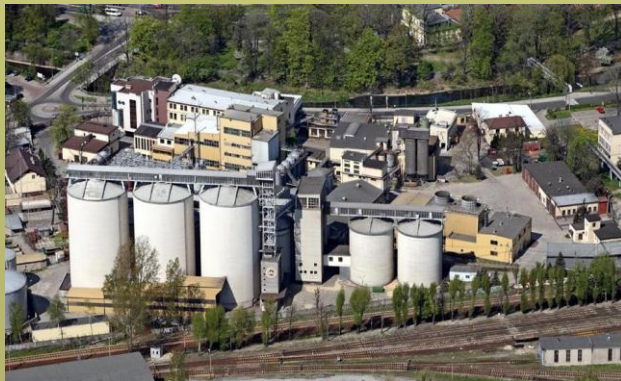
Potencjał przerobowy krajowego przemysłu olejarskiego w zakresie przerobu nasion rzepaku wynosi obecnie ponad 3,2 mln ton nasion rocznie.

Zakłady przetwórcze skupione w PSPO przerobiły w roku 2013 około 2,25 mln ton nasion rzepaku i wyprodukowały:

- ok. 935 tys. ton surowego oleju rzepakowego. 60% - na produkcję biodiesela
- ok. 387 tys ton oleju rafinowanego.
- ok. 1,29 mln. ton pasz rzepakowych.

Polski przemysł olejarski charakteryzuje się:

- wysokim stopniem koncentracji,
- nowoczesnym wyposażeniem technicznym

Produkty przemysłu olejarskiego

Śruty roślin oleistych w sezonie 2013/2014

Bilans őrut rořlin oleistych w Unii Europejskiej w sezonie 2013/2014

Lp	Rodzaj őruty	Zapas początkowy mln ton	Produkcja mln ton	Import mln ton	Eksport mln ton
1	Rzepakowa	0,1	12,8	0,2	0,3
2	Sojowa	0,5	9,2	21,8	0,5
3	Słonecznikowa	0,1	3,6	3,0	0,1
4	Razem	0,7	25,6	23,0	0,9

W sezonie 2013/14 produkcja őrut oleistych w Unii Europejskiej osiągnie poziom 25,6 mln ton wobec 24,6 mln ton sezon wcześniej (+4,1%).

Prognozy zakładają stabilny poziom importu őrut.

Śruta rzepakowa w Polsce

Obecnie potencjał produkcyjny pasz rzepakowych wynosi około 2,1 mln ton.

Podobnie jak we wcześniejszych latach, prawie połowa śruty rzepakowej - około 47 % - wyprodukowanej w Polsce jest eksportowana

Główne kierunki eksportu to:

Niemcy 20%

Hiszpania 19%

oraz

Dania, Irlandia i Holandia.

Łącznie do tych 5 krajów eksportowane jest jej 75%.

W kraju pasze rzepakowe – około 53% produkcji- wykorzystywane są w:

- przemyśle paszowym,
- dietach poza mieszankami paszowymi

Struktura eksportu őrut roślin oleistych w Polsce w roku 2012 i 2013

Lp	Rodzaj őruty	2012 w mln ton	2013 w mln ton
1	Sojowa	0,07	0,06
2	Rzepakowa	0,55	0,6
3	Słonecznikowa	bd	bd
4	Razem	0,62	0,66

Wg. „Sparks 02 2014 r.

Struktura importu őrut roślin oleistych w Polsce w roku 2012 i 2013

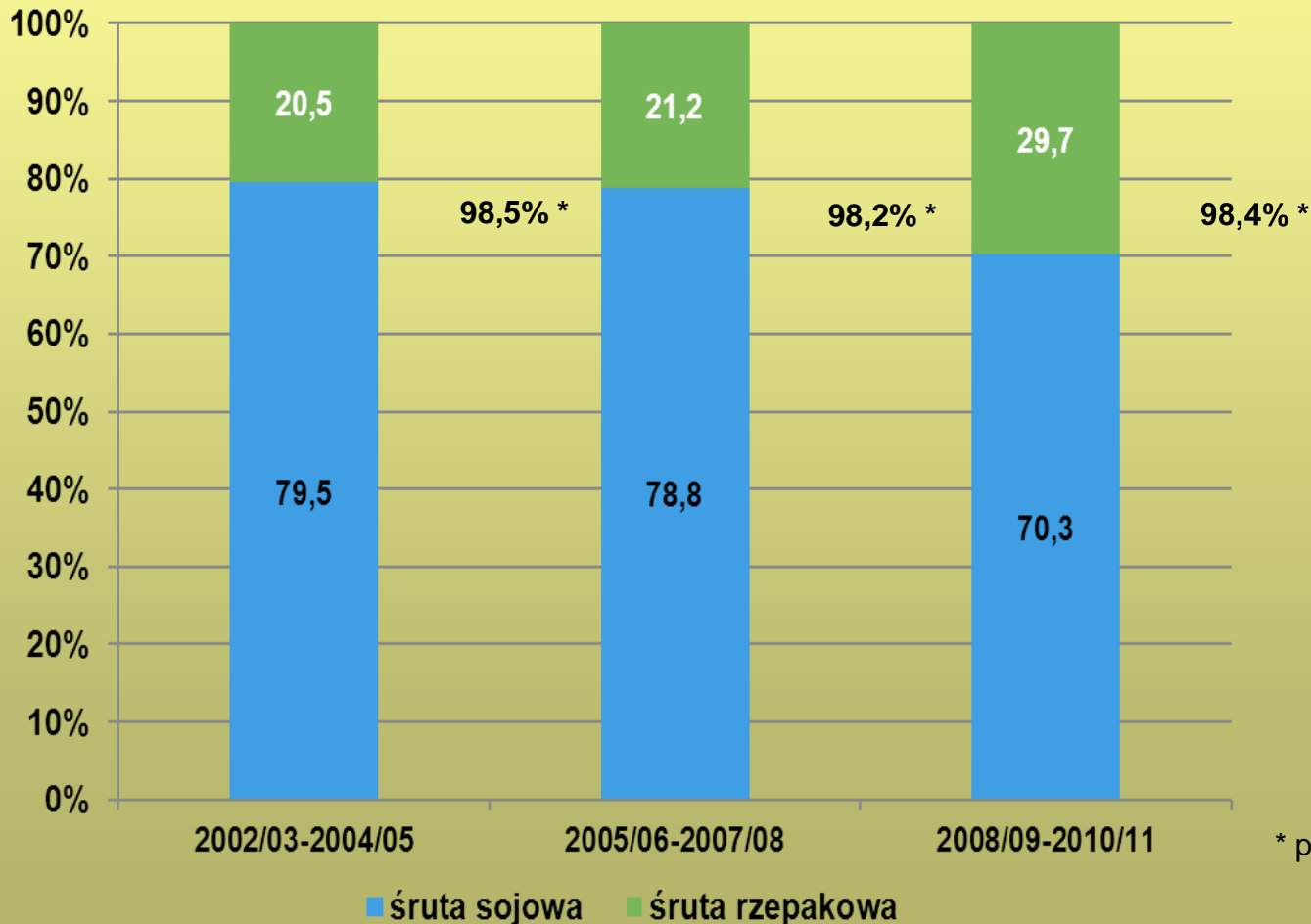
Lp	Rodzaj őruty	2012 w mln ton	2013 w mln ton
1	Sojowa	1,9	1,9
2	Rzepakowa	0,02	0,06
3	Słonecznikowa*	1,1	0,40
4	Razem	3.02	2,36

Wg. „Sparks 02 2014 r.

* dane wg Sparks obejmują w kodzie CN 23063000 import őruty słonecznikowej i peletów z łusek słonecznika do celów energetycznych ponieważ produkty te importowane są pod tym samym numerem kodu CN

Produkcja śruty rzepakowej i import śruty sojowej w Polsce 2002-2011

Rozwój rynku biopaliwowego spowodował istotny wzrost przerobu nasion rzepaku i w konsekwencji wzrost produkcji pasz rzepakowych – śruty poekstrakcyjnej oraz makuchu rzepakowego.

W sezonie 2012/13 w UE-28 o 7% do 29,0 mln ton zmalało zużycie śrutu sojowej a zużycie śrutu rzepakowej wzrosło o 2,4% do 12,6 mln ton.

Światowy rynek rzepaku w roku 2014

Dane szacunkowe wskazują, że globalna produkcja rzepaku w roku 2014 nadal pozostanie na wysokim poziomie i wyniesie około 70 mln ton, obecnie nie ma zagrożenia, że zapasy rzepaku nie zostaną odbudowane po obecnym sezonie zbiorów.

W tym sezonie zostanie zebrane w: Kanadzie 17,9 mln ton, Chinach 11,7 mln ton, Indiach 7,3 mln ton, Australii 3,9 mln ton, w WNP 2,3 mln ton i na Ukrainie około 2,5 mln ton nasion rzepaku.

Produkcja rzepaku w Unii Europejskiej powinna ponownie przekroczyć 21 mln ton.

Ogólnie, stan upraw rzepaku w krajach UE oceniany jest jako dobry i prognozy wysokich zbiorów są optymistyczne.

Produkcja rzepaku w UE-28

Zbiory rzepaku w krajach UE-28 w sezonie 2013/14 w porównaniu do sezonu 2012/2013 zwiększą się o 7% do 20,9 mln ton.

Niemcy - 5,45 mln ton
Francja - 5,2 mln ton
Wielka Brytania - 2,3 mln ton
Republika Czeska - 1,25 mln ton
Polska - ?

Udział UE-28 w światowej produkcji rzepaku w sezonie 2013/14 wyniesie 31%.

Rzepak w Polsce

Obecnie w Polsce rzepak zajmuje około 3 % powierzchni gruntów ornych.

W około 90 tysiącach gospodarstw rolnych uprawiany jest:

rzepak ozimy zajmujący - 95% powierzchni uprawy,

rzepak jary zajmujący - 5% powierzchni uprawy.

Potencjalne możliwości produkcji rzepaku w Polsce wynoszą
3,2 – 3,5 mln ton ?

Według GUS zbiór rzepaku w roku 2013; około 2,6 mln ton

Główne czynniki warunkujące wykorzystanie potencjalnych możliwości uprawy rzepaku w Polsce

Czynniki względnie lub bezwzględnie naturalne

Czynniki ludzkie

Rozwój rynku rzepaku w Polsce

Zasadniczy wpływ na rozwój produkcji i rynku rzepaku w Unii Europejskiej oraz po akcesji w 2004 roku w Polsce, wywarła Dyrektywa 2003/30/WE w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych z dnia 8 maja 2003 r., która spowodowała istotne zwiększenie zapotrzebowania na rzepak.

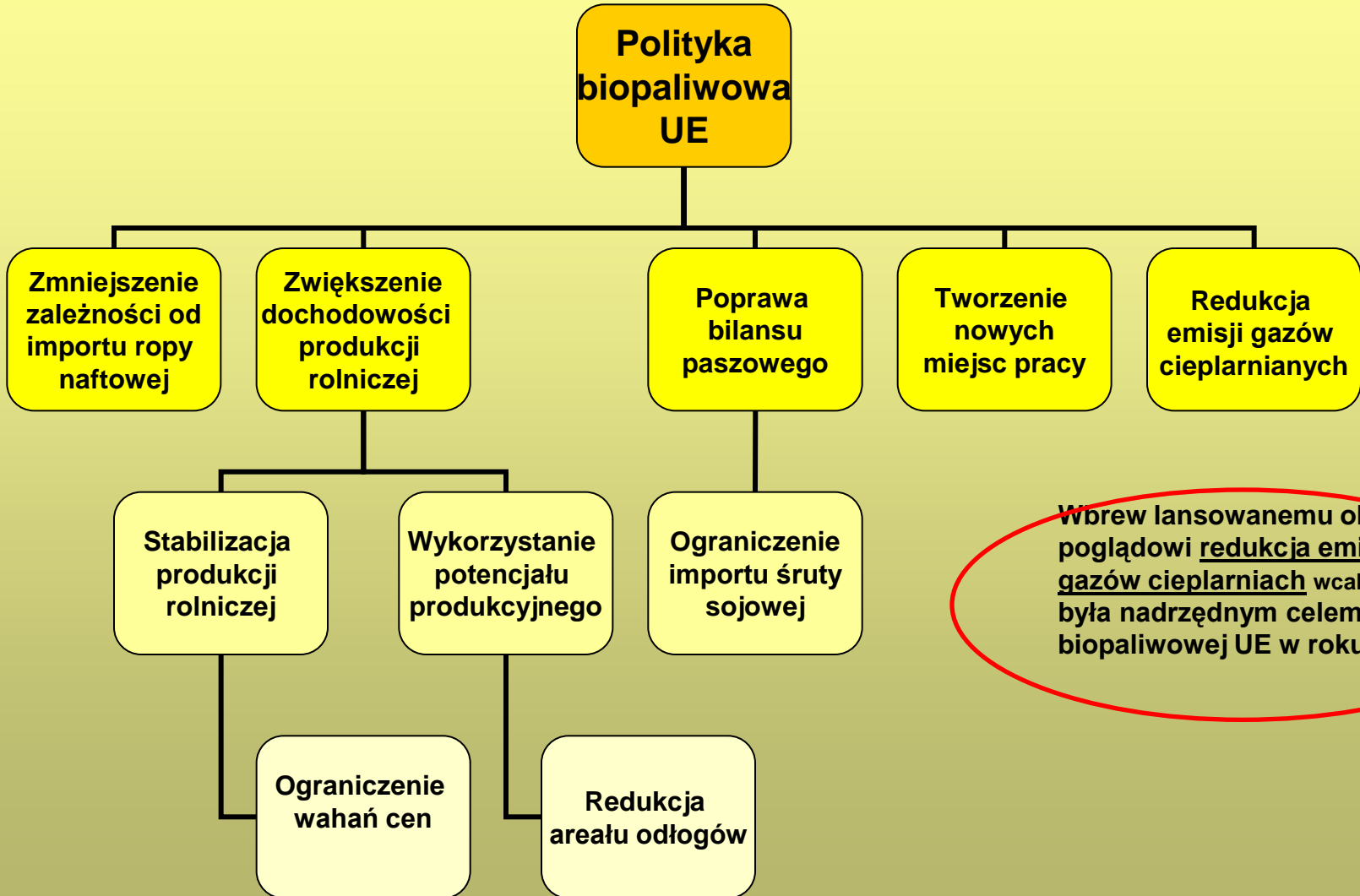
Zapisy dyrektywy prawnie gwarantowały zwiększanie zapotrzebowania na nasiona rzepaku tym samym gwarantując rolnikom pewność ich zbytu.

Ze względu na stosowany płodozmian wzrost produkcji rzepaku ma również wpływ na wzrost produkcji zbóż.

Rzepak i inne rośliny oleiste nie były i nie są objęte w UE działaniami interwencyjnymi w ramach WPR ale **Dyrektywa 2003/30/WE** miała pośredni wpływ interwencyjny dając możliwość uzyskania przez rolników dodatkowych dochodów przez zwiększenie produkcji.

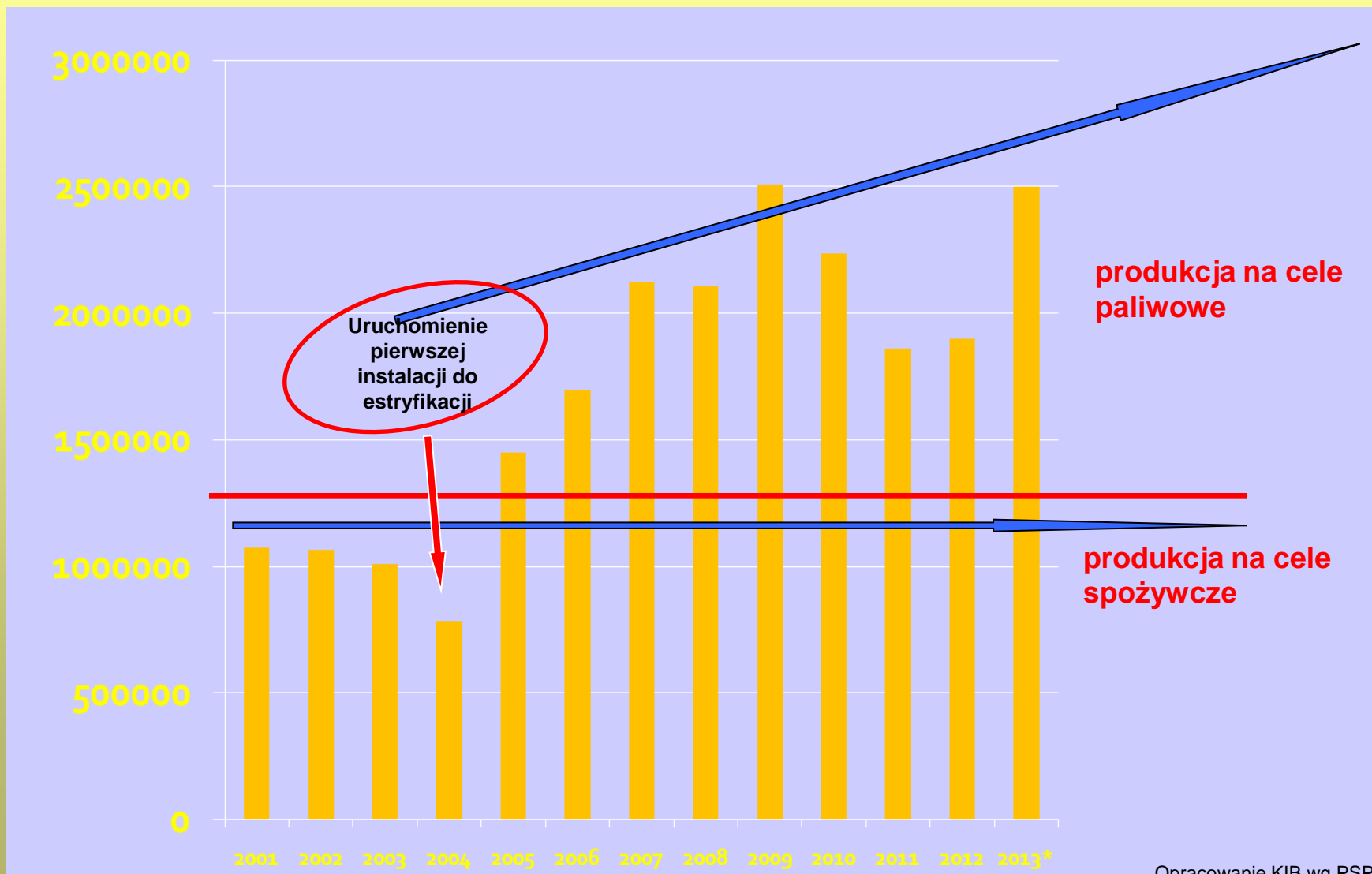
Założenia polityki biopaliwowej UE z roku 2003

Wbrew lansowanemu obecnie pogładowi redukcja emisji gazów cieplarnianych wcale nie była nadrzędnym celem polityki biopaliwowej UE w roku 2003

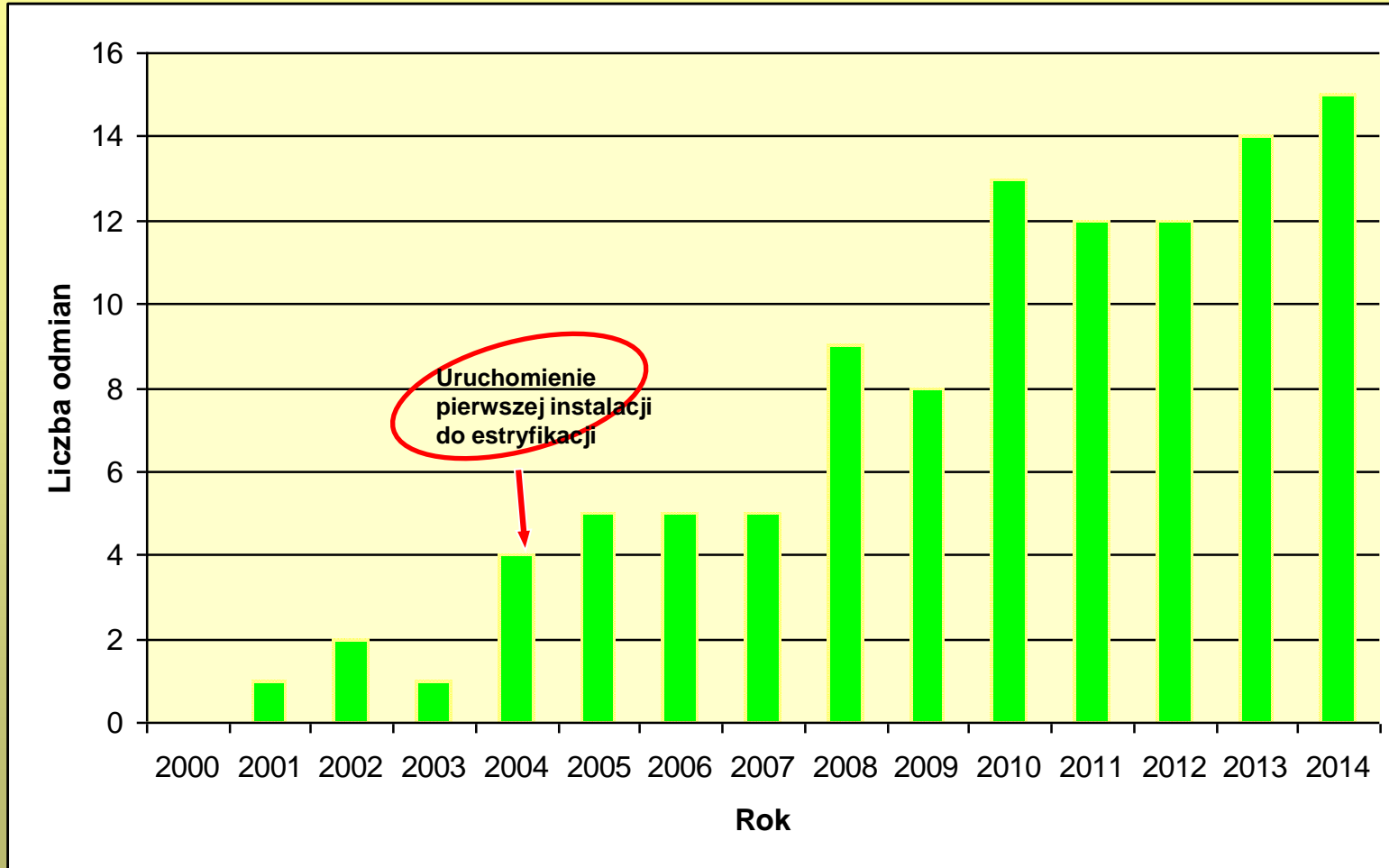

Produkcja rzepaku w Polsce (t) według przeznaczenia 2001-2013

Biopaliwa siłą sprawczą postępu biologicznego w uprawie rzepaku

Liczba odmian rzepaku ozimego wpisanych do Krajowego Rejestru w latach 2000 - 2014

Skutki ograniczenia produkcji biopaliw I generacji

Zaproponowane przez KE i dyskutowane obecnie w instytucjach Wspólnoty ograniczenie udziału biopaliw I generacji w transporcie nawet o 50%, przy wysoce **niepewnym uzyskaniu zakładanego efektu ekologicznego**, spowoduje **całkowicie pewne** znaczne ograniczenie produkcji rzepaku skutkujące :

- obniżką dochodów rolników,
- destabilizacją produkcji rolniczej,
- obniżeniem stopnia wykorzystania potencjału produkcyjnego rolnictwa i przemysłu olejarskiego,
- pogorszeniem rentowności przemysłu olejarskiego, estrowego i okołorolniczego,
- redukcją miejsc pracy w przemyśle olejarskim, estrowym i okołorolniczym,
- osłabieniem konkurencyjności uczestników unijnego łańcucha biopaliwowego wobec producentów pozaunijnych,
- **istotnym pogorszeniem bilansu paszowego.**

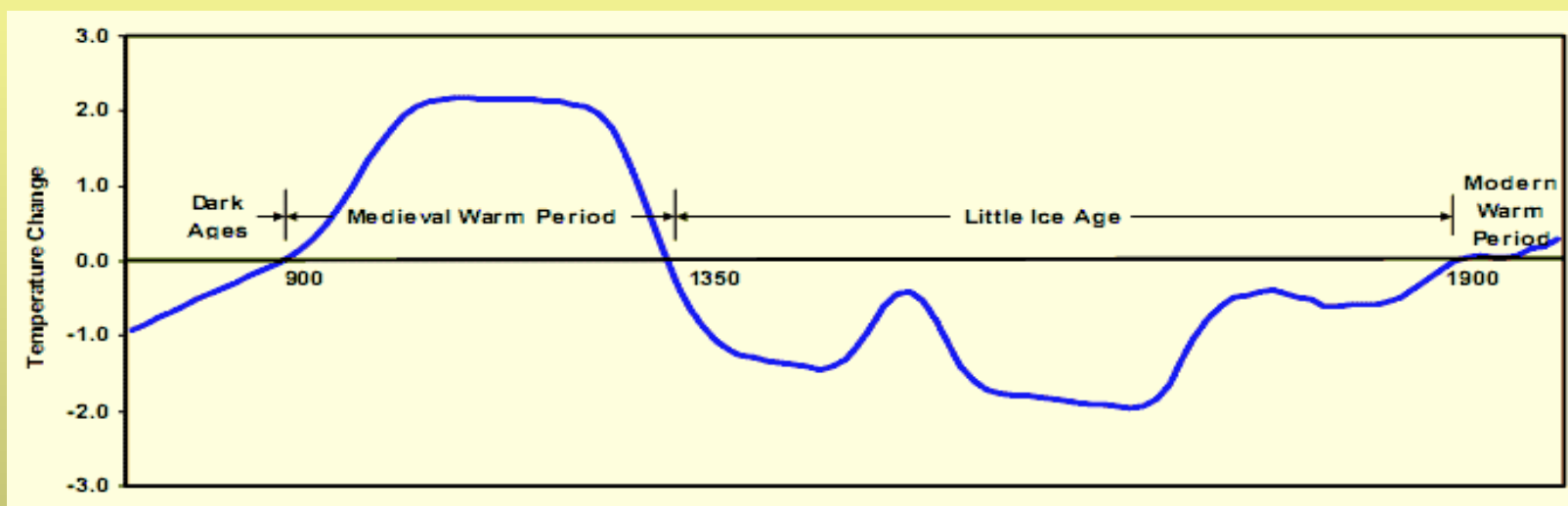

Znaczne ograniczenie produkcji biopaliw I generacji spowoduje zmniejszenie produkcji pasz rzepakowych i konieczność zwiększenia przez UE importu śruty sojowej co będzie stymulowało zjawisko wylesiania tropikalnych lasów deszczowych.

Zamiast podsumowania

Wiele wskazuje na to, że globalne ocieplenie jest zjawiskiem bardziej politycznym i medialnym niż przyrodniczym i klimatycznym dlatego rozpatrując związaną z nim problematykę biopaliwową warto zwrócić uwagę, że zmiany temperatur na Ziemi nie są niczym niezwykłym, następowały one także na przestrzeni ostatnich 1200 lat.

W latach 900-1350 w okresie tzw Średniowiecznego optimum termicznego temperatury były znacznie wyższe niż obecnie.

Obecny ciepły okres, który zaczął się około roku 1850 i trwa do dziś towarzyszy największym osiągnięciom cywilizacyjnym ludzkości.

Dziękuję za uwagę

